

УДК 636.2: 636.083.3: 631.17

Варпіховський Р.Л., асистент*

Гавага Т.С., студентка 3 курсу

Вінницький національний аграрний університет

ОПТИМІЗАЦІЯ УМОВ УТРИМАННЯ ВІДТВОРНИХ ГРУП ХУДОБИ ВІННИЧЧИНИ ЗА ПЕРІОДАМИ ВИРОЩУВАННЯ ТА ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

Встановлено, що оптимальна технологія передбачає зміну способу утримання худоби на різних етапах вирощування та виробництва молока, а саме під час першої лактації передбачає утримання первісток на прив'язі у стійлах 1,2×2,0 м, під час другої безприв'язно з відпочинком у боксах, що дозволяє збільшити надій під час першої лактації на 3,6-4,7-5,3% відповідно, а під час другої на 7,4-6,4-8,4% відповідно.

Ключові слова: утримання, годівля, жива маса, надій, період, спосіб, етап, оптимізація, технологія, вирощування, виробництво, група, худоба, корови, нетелі, первістки.

Актуальність даного питання в тому, що вирощування ремонтного молодняка, підготовка нетелів до отелення та виробництво молока від корів первісток є досить важливим етапом процесу виробництва, що об'єднує цілий комплекс технологічних рішень з годівлі, утримання та організації.

В Україні існують різні системи та способи утримання різних відтворних груп худоби.

За сучасних ринкових відносин існує необхідність визначення оптимальної технології виробництва молока, яловичини та вирощування худоби. Висока економічна ефективність технології неможлива без науково обґрунтованої нормованої годівлі.

Комфортне утримання тварин залежить від стану приміщень, параметрів мікроклімату, конструктивних особливостей обладнання для розміщення худоби, якості кормів, підстилки, води та своєчасного видалення гною.

Метою дослідження є вибір оптимального способу утримання різних технологічних груп маточного поголів'я худоби української чорно-рябої молочної породи.

Матеріали і методика досліджень. Дослідження проведені в умовах ПСП «АФ Батьківщина» смт. Стрижавка Вінницького району на чотирьох групах-аналогах худоби з 6 місячного віку до 50 місячного. Кожна із груп нараховувала по 10 голів молодняка української чорно-рябої породи. Видалення гною три рази на добу за допомогою гнойового транспортеру типу ТСГ, глибока підстилка 1 раз на квартал. Напування із автонапувалок. Годівля за допомогою ручних візків три рази на добу.

Доїння корів у доїльні бідони за допомогою апаратів ДАС-2Б.

Вивчали зміну живої маси по технологічним періодам за різних способів утримання: перша група утримання у стійлах 1,2-2,0 м - прив'язно, друга безприв'язно у комбібоксах, третя у боксах і четверта на глибокій підстилці.

А також досліджено надої первісток та корів 2 лактації. На основі даних дослідів визначено оптимальні способи утримання різних технологічних та вікових груп худоби маточного поголів'я.

Результати досліджень. Встановлено відмінності за живою масою за різних

* Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, професор Яремчук О.С.

періодів вирощування та виробництва молока (табл. 1).

Таблиця 1

Жива маса худоби у різні періоди за різних способів утримання, n=10

Періоди вирощування та виробництва	Дослідні групи за способом утримання			
	перша – прив'язно	друга – безприв'язно у комбібоксах	третя – безприв'язно у боксах	четверта – безприв'язно на підстилці
6 місяців	171±1,20	172±1,16	170±1,36	174±1,49
12 місяців	282±1,47	284±1,66	283±2,18	285±1,34
18 місяців	376±1,95	380±0,97	383±1,39	372±3,26
24 місяців	458±2,75	466±1,65	470±1,69	457±2,03
26 місяців	488±1,61	492±2,23	504±4,39	484±5,36
27 місяців	492±3,13	497±3,23	508±4,32	490±1,72
5 діб у деннику	458±2,66	463±2,03	472±1,75	458±1,94
28 місяців	473±1,75	478±2,21	487±1,68	474±2,47
36 місяців	534±2,13	532±1,93	533±1,85	530±4,32
38 місяців	560±4,32	560±4,67	561±2,98	559±3,61
5 діб у деннику	530±3,97	529±3,62	530±4,62	531±4,12
49 місяців	588±4,23	589±3,18	591±2,97	590±5,17

Із таблиці 1 видно, що в 6 та 12 місячному віці найвищий показник за живою масою у четвертій групі утримання на глибокій підстилці безприв'язно. З 18 до 28 місяців утримання в боксах безприв'язно, у 36 місяців прив'язно, у 38, 49 місяців безприв'язно з відпочинком у боксах.

Крім того, утримання корів у денниках безприв'язно на глибокій підстилці.

За дослідженнями річного надою даних груп видно, що найвищий надій у корів на прив'язі перша лактація – 3420 кг та у корів з безприв'язним утриманням з відпочинком у боксах – 3950 кг (табл. 2).

Таблиця 2

Середній річний надій корів за різних способів утримання, n=10

Показник	Дослідні групи за способом утримання			
	перша – прив'язно	друга – безприв'язно у комбібоксах	третя – безприв'язно у боксах	четверта – безприв'язно на підстилці
1 лактація	3420±51,98	3290±55,69	3260±61,03	3240±65,29
2 лактація	3660±64,23	3700±36,88	3950±61,38	3620±48,45

Встановлено, що оптимальна технологія передбачає зміну способу утримання худоби на різних етапах вирощування та виробництва молока, а саме під час першої лактації передбачає утримання первісток на прив'язі у стійлах 1,2×2,0 м, під час другої безприв'язно з відпочинком у боксах, що дозволяє збільшити надій під час першої лактації на 3,6-4,7-5,3% відповідно, а під час другої на 7,4-6,4-8,4% відповідно.

Тварин маточного поголів'я слід утримувати в чистому приміщенні за оптимальних показників мікроклімату: температури – 8-15°C; вологості – 70%; кубатури приміщення на тварину - 30 м³. Худобі потрібне постійне і просторе індивідуальне місце для відпочинку – стійло. Місце для відпочинку краще влаштовувати в протилежному від дверей кутку, годівни-

цею до годівельного проходу.

Під час визначення загальних розмірів корівника виходять із таких норм: площа підлоги на одну корову - 5-6 м², для корови й одного теляти - не менше 10 м². Ширина проходу для обслуговування - 1,2-1,5 м, висота до стелі не менше 2,5 метра.

Крізь перекриття потрібно вивести вентиляційний канал розміром 25×25 см, щоб він підносився над дахом не менше ніж на 30 см.

Конструкція годівниці має сприяти вільному доступу тварини до корму, а також не заважати при обслуговуванні тварин та проводити очищення приміщення від гною.

Каналізацію слід робити у вигляді жолоба в кінці стійла з нахилом у бік гнойового каналу.

Незалежно який тип боксів обладнано, їх потрібно прибирати мінімум двічі на день, щоб тримати чистими і сухими.

Підлога має бути обов'язково теплою, інакше корові загрожує мастит, а це вже серйозна хвороба, яка може призвести до втрати тварини.

Корови перебувають у лежачому положенні до 14 год на добу, якщо місце для відпочинку забезпечує відповідні, комфортні для тварини, умови. Якщо корова вимушена лягати на сиру тверду підлогу, то тривалість лежання може скоротитися до 6 год, а скорочений період лежання гальмує молочну продуктивність.

Важливе значення має освітлення у корівнику. На 10-12 м² підлоги, за науковими нормами, має припадати 1 м² вікон. Розташовувати вікна слід на висоті 1,5 м від підлоги. У вечірній, а за потреби - і в нічний час сарай слід освітлювати електрикою.

Молочній корові потрібно 60-80 л води на добу. Щоб виключити зниження продуктивності через обмежене споживання води, в середині літа високопродуктивній корові в день слід давати до 150 л води. Вода має бути нейтральною на смак, без домішок, а напувалка - чистою.

Щодня молочна худоба повинна рухатися. Якщо теплої пори року корів виганяють на пасовища, то взимку далеко не всі господарі приділяють належну увагу їхньому моціону. Тож ми рекомендуємо взимку випускати корову з корівника на вигульні майданчики.

Безпосередньо перед доїнням вим'я миють теплою водою (температура – 38-40°С), потім насухо обтирають чистим рушником або серветкою і проводять масаж: охоплюють спочатку праву половину і розминають її згори вниз і знизу догори, після чого переходять до лівої половини. Особливо ретельно потрібно масажувати вим'я корів-первісток.

Варто пам'ятати, що у корови час молоковидення лімітований. Тому на підмивання і масаж вимені слід витратити мінімум часу: не більше однієї хвилини.

Отже, оптимальні параметри утримання та годівлі груп худоби маточного поголів'я наведені у таблиці 3.

Оптимізація технології утримання передбачає розміщення худоби з 6 до 12 місячного віку безприв'язно на глибокій підстилці, з 13 до 24 місячного віку безприв'язно з відпочинком у боксах. У 25-26,5 місячному віці слід прив'язати для виконання операцій масажу та привчання до звуку доїльного обладнання. За 15 діб до отелення худобу переводять у передродову секцію, так як нетелі отелюються вперше їх необхідно утримувати прив'язно у стійлах 1,5×2,1 м.

Висновки: 1. З 6 до 12 місячного віку оптимальний спосіб утримання безприв'язно на глибокій підстилці.

2. З 13 до 24 місячного віку безприв'язно з відпочинком у боксах.

3. У 25-26,5 місячному віці слід прив'язати для виконання операцій масажу та привчання до звуку доїльного обладнання.

4. За 15 діб до отелення худобу переводять у передродову секцію, так як нетелі отелюються вперше їх необхідно утримувати прив'язно у стійлах 1,5×2,1 м.

Таблиця 3

Оптимальні параметри утримання та годівлі груп худоби маточного поголів'я з 6 до 50 місячного віку

Періоди вирощування та виробництва	Спосіб утримання	Годівля, корм. од.
6-12 місяців	глибока підстилка	3,4-5,5
13-18 місяців	безприв'язно у боксах	5,6-7,0
19-24 місяців	безприв'язно у боксах	7,1-8,0
25-26,5 місяців	прив'язно у стійлах	8,1-9,0
15 діб у передродовій	прив'язно у стійлах	8,5
5 діб у деннику	глибока підстилка	9,0
10 діб у післяродовій	прив'язно у стійлах	9,5
1-9 місяців перша лактація	прив'язно у стійлах	10,0-12,8
2 місяці сухостійний період	прив'язно у стійлах	8,8
15 діб у передродовій	прив'язно у стійлах	9,0
5 діб у деннику	глибока підстилка	9,6
10 діб у післяродовій	прив'язно у стійлах	10,2
1-10 місяців друга лактація	безприв'язно у боксах	11,0-14,0

5. У денниках 5 діб худобу утримують безприв'язно на глибокій підстилці з телям після чого переводять у післяродову секцію на 10 діб з плановим роздоем та нормалізації молочної залози утримання прив'язно у стійлах 1,2×2,0 м. Далі їх переводять у цех виробництва молока, як показує дослідження оптимальну продуктивність отримано за прив'язного утримання корів-первісток – 3420 кг молока.

6. Під час другої лактації утримання безприв'язне з відпочинком у боксах переважає, надій – 3950 кг.

Література

1. Польовий Л.В. Технології скотарства в реформованих сільськогосподарських підприємствах Вінницького регіону / Л.В. Польовий, О.С. Яремчук. – Вінниця: ТВП «Книга-Вега» ВАТ «Віноблдрукарня», 2002. – 320 с.
2. Смоляр В. Прогресивні техніко-технологічні рішення у молочному скотарстві / В. Смоляр, І. Цинікін // Тваринництво України. Київ. – 2000. - №3-4. – С. 7-11.

Summary

OPTIMIZATION OF CONDITIONS RETENTION GROUP REPRODUCTIVE CATTLE VINNYCCHYNA DURING THE PERIOD OF GROWTH AND MILK PRODUCTION / Varpikhovskiy R., Gavaga T.

Found that the optimal technology involves changing the way cattle at various stages of growth and milk production, namely during the first lactation involves keeping firstborn tied in stalls 1,2 × 2,0 m, during the second Loose with rest in boxes, thus increasing the yield during the first lactation on 3,6-4,7-5,3% respectively, while during the second to 7,4-6,4-8,4% respectively.

Key words: maintenance, nutrition, live weight, milk yield, period, way stage, optimization, technology, cultivation, production, group, cattle, cows, heifers, born.